

Buiten

Ledenblad van Landelijke Gilden

december 2024 | jaargang 52 | nummer 6

**Landelijke
Gilden**

Hilde Crevits over de plattelandseconomie • Futureproof dorpszalen •
Balletje trappen met de Red Flames • Kruiden met een stamboom

Dorpszalen futureproof maken

Dorpszalen vormen het kloppende hart van veel dorpen, maar wie ze beheert, krijgt te maken met steeds grotere uitdagingen. De gebouwen zijn vaak verouderd en voldoen niet aan de hedendaagse normen, terwijl de budgetten voor renovatie en verbetering beperkt zijn. Bovendien is er vaak geen opvolging voor de steeds ouder wordende bestuursleden en een tekort aan vrijwilligers om de zaal draaiend te houden. T Katrien Weckx F Jan Crab

Om sluiting van een dorpszaal te voorkomen, worden de beheerders gedwongen tot een meer economische en professionelere aanpak, wat zonder de juiste ondersteuning een zware opgave kan zijn. Landelijke Gilden wil deze beheerders ondersteunen door dé plek te worden waar ze met al hun vragen terecht kunnen. We willen hen verbinden met gelijkgestemden en de juiste experts, maar ook nuttige informatie en instrumenten aanreiken om hun zaal toekomstbestendig te maken.

Projecten in vier Vlaamse provincies

Dankzij Leader-subsidies zijn we momenteel actief in vier Vlaamse provincies, waar we dorpszaalbeheerders begeleiden en samenbrengen om oplossingen te vinden en elkaar te versterken.

- **Oost-Vlaanderen.** In het project 'Boost je dorpszaal' brengen we beheerders uit de Vlaamse Ardennen samen om van elkaar te leren en gaan we met experts aan

de slag rond gemeenschappelijke uitdagingen.

- **Vlaams-Brabant.** Hier begeleiden we beheerders bij de transformatie naar dorps huis. We moedigen hen aan om te focussen op multifunctionaliteit en de zaal open te stellen voor meerdere inrichters – niet alleen verenigingen, maar ook ondernemers. Daardoor zal de zaal meer open zijn en wordt de drempel om binnen te stappen zo laag mogelijk.
- **Antwerpen.** In het project 'Van dorpszaal naar huiskamer' coachen we

beheerders om samen met de buurt de dorpszaal toekomstbestendig te maken. We ontwikkelen instrumenten die ook elders ingezet kunnen worden.

- **Limburg.** In Haspengouw Zuidwest ondersteunen we beheerders met het opstellen van een ondernemingsplan voor hun zaal. We roepen hier de hulp in van experts. In Haspengouw Zuidoost focussen we dan via 'Samen sterk in dorpszaalbeheer' op intervisie, samenaankoop en het uitgebreid delen van kennis.

In al deze projecten organiseren we momenten waarop dorpszaalbeheerders kennis kunnen uitwisselen. De kennis en instrumenten die zo ontwikkeld worden, zullen we beschikbaar maken via een leer- en community-platform.

Op landelijkegilden.be/dorpshuizen kan je onze dorpszaalprojecten en -campagnes volgen.

Medegefinancierd door de Europese Unie

Provincie Antwerpen

LEADER provincie Antwerpen

RURANT versterkt het platteland

Doe mee!

Dorpszalen gezocht in Limburg en Antwerpen

Voor onze projecten in Limburg en Antwerpen zoeken we dorpszalen die willen deelnemen aan ons begeleidingstraject. Deelname is gratis, maar we vragen wel een actieve inzet. Dorpszalen in Antwerpen en Haspengouw Zuidoost kunnen bovendien in aanmerking komen voor een klein investeringsbudget.

Heb je geen tijd om actief deel te nemen? Meld je dan aan om uitgenodigd te worden voor de momenten van kennisuitwisseling waarop relevante thema's en workshops georganiseerd worden.

Meer informatie? Katrien.weckx@landelijkegilden.be

Gezocht: experts

Heb jij expertise die nuttig kan zijn voor dorpszalen? Denk bijvoorbeeld aan het ontwikkelen van een ondernemingsplan, marketing voor een dorps huis, energie en duurzaamheid of juridisch advies. Dan is jouw deskundigheid van harte welkom.

Stuur je gegevens en expertise door naar katrien.weckx@landelijkegilden.be en werk mee aan de toekomst van onze dorpszalen.

Getuigenis

Yves Vanroten, deskundige Dorpsontwikkeling in de gemeente Mol: "In een dorpszaal vindt iedereen zijn plek, van jong tot oud, van feestvierder tot vereniging. Het is een toegankelijke ruimte, die mensen in staat stelt om elkaar te ontmoeten en een netwerk te creëren. Het is een huis van het hele dorp, waar iedereen zich thuis kan voelen. Het vormt het kloppende hart van een gezond dorpsleven."

Parochiezaal blaast 100 kaarsjes uit

Een eeuw in dienst van de gemeenschap

De parochiezaal in Herdersem bestaat dit jaar honderd jaar. We spraken met Eddy De Ridder, bestuurslid van de vzw Parochiale Werken, en Paul Carion, secretaris van Landelijke Gilde Herdersem (rechts op de foto), over de rijke geschiedenis van de zaal, het belang van vrijwilligerswerk en over hoe ze deze cruciale ontmoetingsplaats in stand houden. T Willem Mesuere F Toon Coussement

Vertel eens wat meer over de geschiedenis van de zaal.

Eddy: “De zaal werd in 1924 ingewijd. Oorspronkelijk was het een toneelzaal, met ruimtes voor parochiale activiteiten. Tot 1970 functioneerde ze in die hoedanigheid, maar tegen de jaren 60 begon het gebouw te verouderen. Toen werd de zaal verbouwd en er kwam een bijbouw met café, keuken en lokalen. In 2004 stonden we op de rand van het faillissement, maar enkele jonge beheerders namen het initiatief

om de zaal te redden. Omdat een formule met betaalde uitbaters onhoudbaar werd, werd besloten om de uitbating te verzorgen met vrijwilligers. In 2008 volgde een grote renovatie van de zijbouw.”

En jullie zijn blijven renoveren?

Eddy: De voorbije jaren hebben we al veel gerealiseerd, zoals de renovatie van de voetbalkantine en de verbouwing van het jeugdhuis. Tijdens de coronaperiode hebben we het café

opgefrist en enkele keukentoeelsten vervangen. Plannen voor verdere investeringen zijn er altijd, dit jaar zijn de koelkasten vernieuwd.”

Wat was de grootste uitdaging na de overname?

Eddy: “Vooral alles georganiseerd krijgen. Wie zou wat doen? We moesten taken verdelen en vrijwilligers mobiliseren. Dat wordt steeds moeilijker, maar tot nu toe lukt het.”

“We stonden op de rand van het faillissement, maar dankzij onze vrijwilligerswerking is de zaal nu sterker dan ooit.”

Eddy De Ridder

Paul: “Het is inderdaad niet gemakkelijk, maar we slagen erin om voor elk weekend mensen te vinden die het café openhouden. Het draait allemaal op vrijwilligers.”

Eddy: “We hebben een raad van beheer met een tiental mensen. Daarnaast zijn er contacten met de aangesloten verenigingen, zoals Gezinsbond, Ferm, Landelijke Gilden, Davidsfonds, Chiro, KSA en voetbalclub Patro. Zij zetelen ook in de algemene vergadering.”

Hoeveel actieve vrijwilligers zijn er?

Eddy: “Zo’n 120. De gelegenheden uitbaters worden begeleid door de coördinatieploeg. De interieurploeg zorgt voor de verfraaiing en de technische ploeg voor kleine herstellingen. We proberen via Facebook vrijwilligers te rekruteren,

maar mensen aanspreken blijft de beste manier.

En wat is hun motivatie?

Paul: “Voor de verenigingen is het vooral belangrijk dat ze de faciliteiten kunnen gebruiken. Ze betalen een kleine jaarlijkse bijdrage voor het gebruik van de zaal, het café en de keuken.

Hoe vonden jullie middelen voor de grondige renovatie in 2008?

Eddy: In de jaren zestig, toen we de zaal dringend moesten moderniseren, hebben we dat gefinancierd met certificaten voor een renteloze lening. Mensen die een aandeel kochten, kregen een steentje met het ontwerp van het parochiaal centrum erop. In 2008 hebben we dat systeem opnieuw gebruikt voor de verbouwing van

het café, de opslagruimte, het sanitair, de keuken en het vergaderlokaal. Opnieuw kregen we grote steun van de inwoners en de verenigingen. We hebben 150.000 euro opgehaald en alles is binnen de tien jaar terugbetaald. Voor onderhoud en investeringen rekenen we op de uitbating en de inkomsten van onze Centrumfeesten.”

Wat zijn die Centrumfeesten?

Eddy: “Onze Centrumfeesten zijn een belangrijk evenement, met een eetmaal, een quiz en een rommelmarkt, maar ook een festival met eet- en drankstandjes en livemuziek. Alle aangesloten verenigingen helpen eraan mee.”

Hoe belangrijk is de parochiezaal voor de leefbaarheid van Herdersem?

Eddy: “Het verenigingsleven is essentieel voor een dorp en de zaal is cruciaal voor de verenigingen. Zonder deze zaal zouden er veel minder activiteiten zijn.”

Paul: “Het is de enige zaal in ons dorp. Voor rouwmaaltijden en familiefeestjes is dit vaak de enige optie. Er is hier ook nog maar één café en op het Kaatsplein is er een occasioneel café. Vroeger had je hier wel twintig cafés, maar die tijd is voorbij. Zonder de parochiezaal zou Herdersem een stuk minder levendig zijn.”

Hoe zien jullie de toekomst van de parochiezaal?

Eddy: “De toekomst hangt af van de vrijwilligers. Zolang zij meewerken, kunnen we blijven bestaan. Het huidige model met verenigingen en vrijwilligers is duurzaam, maar als we ooit geen vrijwilligers meer vinden, wordt het heel moeilijk. Commerciële uitbating zou betekenen dat de tarieven veel hoger worden en dat de beschikbaarheid vermindert, wat een rem zou zetten op de activiteiten van de verenigingen.”